

๒๐. พิธีโกนผมไฟ – โกนจุก

๑. วัตถุประสงค์

เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ลูกหลาน เพื่อให้ลูกหลานนั้นมีอายุยืนยาวขยัน มีสุขภาพอนามัยดีด้วยอำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและบุญกุศลช่วยปกป้องคุ้มครอง

๒. การเตรียมงาน

นิยมปฏิบัติเช่นเดียวกับงานมงคลอื่น ๆ ดังกล่าวมาแล้ว เช่น งานทำบุญบ้าน เป็นต้น

๓. อุปกรณ์ที่ใช้

- ๓.๑ กรรไกร ๑ เล่ม
- ๓.๒ มีดโกน ๑ เล่ม (บางที่นิยมใช้มีดโกนหวด)
- ๓.๓ ไบบอนหรือไบบัว ๑ ไบ
- ๓.๔ แป้งหอมพร้อมด้วยน้ำมันจันทน์สำหรับเจิมหน้า
- ๓.๕ ค้ายสายสิญจน์สำหรับทำค้ายมงคลผูกข้อมือ

๔. วิธีปฏิบัติ

๔.๑ นำเด็กมารวมในพิธี ตั้งแต่พระสงฆ์เริ่มเจริญพระพุทธมนต์เป็นต้นไป

๔.๒ เมื่อพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ถึงบทพระพุทธคุณ (อิติปิโส) พึงนำเด็กเข้าใกล้พระเถระประธานสงฆ์ โดยมีบิดาของเด็กเป็นผู้อุ้ม แล้วนำค้ายสายสิญจน์วงล้อมตัวบิดาของเด็ก (ถ้าเด็กนั้นเป็นชาย พระเถระประธานสงฆ์เป็นผู้ใช้กรรไกรตัดผมไฟก่อน ถ้าเป็นเด็กหญิง นิยมให้ปู่หรือตาของเด็กเป็นผู้ใช้กรรไกรตัดผมไฟก่อน)

๔.๓ เมื่อพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ถึงคำว่า “ชยันโต” หรือบางท่านนิยมถึงบทว่า “อัครปิตโต” จึงเริ่มใช้กรรไกรตัดผม ๓ ครั้ง คือ ตัดผมตรงกลาง ตรงข้างขวาและข้างซ้าย และประพรมน้ำพระพุทธมนต์ ต่อจากนั้นจึงให้ญาติผู้ใหญ่ตัดผมไฟเพื่อความเป็นสิริมงคล แล้วมอบให้ผู้ชำนาญโกนด้วยมีดโกนต่อจนเสร็จเรียบร้อย

๔.๔ เมื่อพระสงฆ์ฉันภัตตาหารและอนุโมทนาเสร็จเรียบร้อยแล้ว พึงนำเด็กเข้าไปหาพระเถระประธานสงฆ์ นิมนต์ให้ท่านเจิม, ผูกข้อมือ, และประพรมน้ำพระพุทธมนต์ เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่เด็กสืบไป

หมายเหตุ

ในพิธีโกนจุกหรือโกนแกละ ก็นิยมปฏิบัติเช่นเดียวกับการทำบุญโกนผมไฟนี้เหมือนกัน มีอุปกรณ์เครื่องใช้ในพิธีต่างกันบ้างเล็กน้อย คือ นิยมนำหญ้าแพรกมาทำเป็นวง ๑ วง สวมจุกหรือแกละก่อนทำพิธีตัดจุกหรือแกละนั้น นอกจากนี้เหมือนกัน